प्राकृतꣳ सूक्तवाकप्रभृति प्रागवभृथेष्टेः ॥१२॥ सं॰ सर्वं प्राकृतं प्रकृतिवदेव भवति । अनुक्तं च ॥१३॥ यच्चान्वयेन होतुः प्राप्नोति तदप्यत्रैव भवत्येव । सं॰ यदत्र प्रकरणे अनुक्तं प्रणयनीयानुवाचनाग्निमन्थनीयामनोतायूपाञ्जनोङ्खयणादि तत्सर्वं प्राकृतं भवति । इमं मे तत्वेत्येककपालस्य (२१.१-२) ॥१४॥ याॅक्ये भवतः । अग्नीवरुणयोस्त्वं नः स त्वमिति (२१.३-४) ॥१५॥ याॅक्ये । आदित्यस्य सुत्रामाणं मह्मीमू षु मातरमिति (२१.६ ५) ॥१६॥ आ नः प्र बाहवेति (२१.८-९) पयस्यायाः ॥१७॥ वाजिनस्य शं नो वाजि-वाजꣳइति (२१.१०-११) ॥१८॥ अयं तु विशेषः · अनवानं याज्या ॥१९॥ वायोधसाप्रियः[1] समिद्धोऽअग्निः समिधेति (२१.१३-२२) ॥२०॥ वायोधसस्य पशोः प्रयाजयाज्याः । याज्यानुवाक्याश्च[2] वपापुरोडाशपशूनां वसन्तेनऽऋतुनेति (२१.२३-२८) ॥२१॥ चशब्दाद्वायोधसस्यैव ॥ ॥ सप्तमी कण्डिका ॥७॥ ॥

इत्युपाध्यायकर्कविरचिते कात्यायनसूत्रभाष्ये एकोनविंशतिमोऽध्यायः ॥१९॥ ॥
सौत्रामणी समाप्ता ॥

इति कात्यायनसूत्रऽएकोनविंशोऽध्यायः ॥१९॥

सौत्रामणीविधानसमनन्तरं श्रुतिमन्त्रपाठावसरप्राप्तोऽश्वमेधोऽनुविधीयते ।

राजसूयोऽश्वमेधः सर्वकामस्य ॥१॥ राजशब्दोऽभिषेकवति क्षत्रिये वर्ततऽइत्युक्तं प्रदेशान्तरे · तथा च क्षत्रियसूयꣳयदश्वमेधः (१३.४.१.२) तस्माद्राज्ञ्यश्वमेधेन यजेतेति (१.६.३) · राज्ञो यज्ञः राजसूयः न ब्राह्मणवैश्ययोरिति । अश्वमेध इति त्रिरात्रस्य यज्ञक्रतोर्नामधेयम् · स सर्वकामस्य भवति सर्वकामावाप्तिश्च परमात्माख्यसत्त्वप्राप्तिमन्तरेण न भवति यावच्छरीरकालभाविनो हि कामा इति · तेन सर्वकामस्येति मुमुक्षोः · तथा चाह सर्वान्ह्यꣳयज्ञतऽइति (१३.४.१.१) ।

अष्टम्यां नवम्यां वा फाल्गुनीशुक्लस्य ॥२॥ फाल्गुनशुक्लपक्षे[3]ऽष्टम्यां नवम्यां वा प्रारम्भः · सा यासौ फाल्गुनी पौर्णमासी भवतीति (१३.४.१.४) प्रकृत्य तस्यै

---

१) वाॅसऽआप्रि॰ Mahîdh. २) याज्यापुरोऽनु॰ Mahîdh. ३) फाॅन्याः संबंधी शुक्लपक्षः फाल्गुनीशुक्लः वसंतप्रत्यासन्नः Deva.